

Nr 777

Av herr Sjöholm, om straffrihet för otukt med syskon och dispens för äktenskap mellan syskon.

Vårt rättssamhälle uppställer vissa i giftermålsbalkens andra kapitel närmare angivna hinder mot äktenskap mellan anförvanter. En häremot svarande brottsrubricering återfinnes i 6 kapitlet 5 § brottsbalken, vari stadgas straff för otukt med avkomling och otukt med syskon.

Samhällets syn på incestbegreppet — sexuellt beteende mellan släktingar — har varierat starkt från tid till annan. Uppfattningen har här liksom inom andra områden gått från en strängare bedömning till en liberalare och vidsyntare. Det är anmärkningsvärt att antropologiska forskare anser sig ha belägg för att incesttabun uppkommit icke av genetiska motiv och sålunda icke av farhågor grundade på arvsbiologiska skäl. Det finns tvärtom exempel på kulturepidoker och kulturkretsar där vissa former av incest varit direkt påbjudna. De ptolomeiska faraonerna måste äkta en syster. Den sköna och skarpsinniga Kleopatra var frukten av fjorton generationers ingifte.

I vårt land har utvecklingen i rättsligt avseende i fråga om incest fortlöpande skett i mildrande riktning. I 1734 års lag stadgades dödsstraff, t. o. m. kavlificerat dödsstraff med stympling av de skyldigas kroppar. Dödsstraffet för incest försvann ur lagboken år 1864. Det är sannolikt att den sista avrättningen för detta slag av brott i Sverige ägde rum 1797. Den pågående liberaliseringen av lagstiftningen mot incest kom till uttryck också vid antagandet av brottsbalken år 1962, då icke oväsentliga straffminskningar för incestbrott kom till stånd. För otukt med syskon stadgas en påföljd av fängelse i högst ett år.

Lagstiftningen om incest i andra länder är synnerligen skiftande. I Frankrike, Belgien och Holland är endast incest mellan ascendent och minderårig straffbelagd. I ett flertal länder — däribland Turkiet, Rumänien, Portugal och Brasilien — förekommer ingen särskild lagstiftning mot incest, utan den bedömes där endast som försvårande omständighet vid vissa sexualbrott.

Det förhåller sig av elementärt naturliga skäl så att incestfallen liksom de fall där äktenskap mellan relativt nära släktingar kommer i fråga aldrig blir många; här bortses då från fall härrörande från abnormitet av ett eller annat slag.

De fåtaliga fall av incest som kommer till allmän kännedom väcker stor uppmärksamhet. I vårt land förekommande rättsfall synes ha manat fram en vidsträckt insikt om att lagstiftningen inom detta område alltjämt kan

betraktas som alltför hård och villkorlös. Här avses då incest mellan syskon och halvsyskon liksom det äktenskapshinder som för dem uppställts. Otivelaktigt kan fall förekomma där omständigheterna är sådana att dels dispens från äktenskapshindret skulle vara berättigad, dels straffrihet vid incestbrott skulle te sig motiverad. En uppfattning som denna stärkes åtskilligt av det förhållandet att icke få svenska forskare i genetik intar en långt ifrån avvisande hållning när det gäller incest respektive äktenskap mellan syskon. Det synes därför kunna finnas anledning väl icke till en ändrad inställning till dessa frågor i stort eller ur principiell synpunkt men till en humanare syn i det enstaka fallet. Möjlighet till straffrihet och möjlighet till äktenskapsdispens för syskon och halvsyskon bör tillskapas; i det sistnämnda avseendet givetvis alltid beroende av genetiskt expertutlåtande.

Med åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa,

att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t begära dels sådan ändring av 6 kap. 5 § brottsbalken att straffrihet för otukt med syskon möjliggöres, dels sådan ändring av 2 kap. 7 § giftermålsbalken att dispens till äktenskap mellan syskon kan meddelas.

Stockholm den 25 januari 1967

Sten Sjöholm (fp)
